

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ Α.Θ.Μ. ΣΤΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: "ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΛΑΩΝ"

Την Τρίτη, 18^η Νοεμβρίου ε.ε., η Α.Θ.Μ. ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ.Θεόδωρος Β΄, στο πλαίσιο των εργασιών του Διεθνούς Διαθρησκευτικού Συνεδρίου, το οποίο διοργανώνει από κοινού η Εκκλησία της Κύπρου και η Κοινότητα του Saint Egidio, με θέμα "Πολιτισμοί της Ειρήνης – θρησκείες και Παραδόσεις σε διάλογο", ανέπτυξε εμπειριστατομένη εισήγηση, κατά την διάρκεια της Συνεδρίας, που πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο Hilton της Λευκωσίας, με θέμα: "Οικουμενισμός, Χριστιανική Ενότητα και Ειρήνη μεταξύ των λαών".

Στην συγκεκριμένη Συνεδρία, της οποίας προήδρευσε ο Σεβ.Καρδινάλιος κ.Paul Roupard, Επίτιμος Πρόεδρος του Ποντιφικού Συμβουλίου Πολιτισμού της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, συμμετείχαν ο Αρμένιος Πατριάρχης της Κιλικίας Μακ.κ.Agam I, ο Σεβ.Καρδινάλιος κ.Walter Kasper, Πρόεδρος του Ποντιφικού Συμβουλίου για την Προώθηση της Ενότητας των Χριστιανών, ο Σεβ.Αρχιεπίσκοπος κ.Γρηγόριος θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ο δρ.Setriakor Nyomi, Γενικός Γραμματέας της Διεθνούς Μεταρρυθμιστικής Συμμαχίας, ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος κ.Φίλιππος Osacenko, της Ορθοδόξου Ρωσικής Εκκλησίας και ο δρ.Mari Tanner, Συμπρόεδρος του Οικουμενικού Συμβουλίου Εκκλησιών.

Η Εισήγηση του Μακαριωτάτου είχε ως εξής:

«Με μεγάλη χαρά δραττόμεθα αυτής της θαυμάσιας ευκαιρίας να επικοινωνήσουμε μαζί σας, κατά την διάρκεια της σημαντικής αυτής συναντήσεως στην Λευκωσία, την πρωτεύουσα της ηρωτόκου Κύπρου. Και επιθυμούμε εξ' αρχής να συγχαρούμε τους κυρίους φορείς, οι οποίοι διοργάνωσαν την συνάντηση αυτή, τον Μακ.Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.Χρυσόστομο Β΄ και τους ιδύνοντες της Κοινότητας του Αγίου Αιγιδίου, για την πρωτοβουλία αυτή, η οποία έχει ως θέμα τον Οικουμενισμό, την Χριστιανική Ενότητα και την Ειρήνη μεταξύ των λαών.

Αγαπητοί μου,

Ευρισκόμενοι εδώ, ως ο Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας στην πολύπαθη Αφρική, απερίφραστα δηλώνουμε ότι στην ήπειρο αυτή, την ήπειρο του μέλλοντος, όπως την χαρακτήρισε ο διατελέσας επί σειρά ετών Πρόεδρος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, μακαριστός Προκάτοχος και Πνευματικός μας Πατέρας Πατριάρχης Παρθένιος Γ΄, το θέμα αυτό αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας. Και τούτο διότι οι αφρικανικοί λαοί, στον ρου των αιώνων, ασπάσθησαν την πίστη διαφορετικών θρησκειών, εκκλησιών και δογμάτων και επιζητούν, μέσα στην πολυμορφία του πολιτιστικού τους περιβάλλοντος, αλλά και των μεγάλων κοινωνικών, οικονομικών και εν γένει βιοτικών προβλημάτων τους, την ειρηνική συμβίωσή τους.

Στο περιβάλλον αυτό η Αλεξανδρινή Εκκλησία παραμένει ακλόνητη στην πίστη της. Παράλληλα με την προσπάθεια ανακουφίσεως των υλικών αναγκών, διδάσκει την αγάπη, την ειρήνη και την ισότητα στους ανθρώπους κάθε φυλής και γλώσσας, αποκαλύπτοντας τον οικουμενικό χαρακτήρα της Αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας, της Εκκλησίας των μαρτύρων, των ασκητών, των ομολογητών και των μεγάλων οικουμενικών διδασκάλων, κορυφαίοι μεταξύ των οποίων υπήρξαν οι υψιπετείς αετοί της θεολογίας Ωριγένης, Πάνταινος, Κλήμης ο Αλεξανδρεύς και οι άγιοι Προκάτοχοί μας, Αθανάσιος ο Μέγας, Κύριλλος και Ιωάννης ο Ελεήμων. «Είναι μία πολυαιώνια και ιστορική Εκκλησία, η οποία συνέβαλε καθοριστικά στην διαμόρφωση της χριστιανικής διδασκαλίας και ζωής», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε και ο Αιδεσ.Γενικός Γραμματέας του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών Δρ.Σάμουελ Κομπία, κατά την επίσημη επίσκεψή του στο Πατριαρχείο μας την 20η Ιουνίου 2008.

Φέροντας αυτήν την πολύτιμη παρακαταθήκη ο Αποστολικός και Πατριαρχικός Θρόνος του Αγίου Μάρκου και συμμεριζόμενος την αγωνία του Κυρίου μας “ίνα πάντες εν ώσιν”, ως σύμπασα η Ορθόδοξη Εκκλησία, με συνέπεια ακολουθεί από πολλών ετών την πορεία της επιδιωκόμενης ενότητας μέσω των Πανορθοδόξων και διαχριστιανικών διαλόγων. Με διάκριση και σύνεση έχει αδιάκοπη την παρουσία του ως πλήρες μέλος στο Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών, το Συμβούλιο Εκκλησιών Μέσης Ανατολής, το Παναφρικανικό Συμβούλιο Εκκλησιών και μετέχει των διαλόγων με τους Ρωμαιοκαθολικούς, Αγγλικανούς, Παλαιοκαθολικούς και Προχαλκηδονίους Χριστιανούς, καθώς και με τις λοιπές μεγάλες μονοθεϊστικές θρησκείες, ως το Ισλάμ και τον υπ’ αυτό Μουσουλμανικό κόσμο. Ιδιαίτερως ο τελευταίος αυτός διάλογος αποτελεί καθήκον μας, εφ’ όσον ζούμε και κινούμεθα εντός του φιλόξενου ισλαμικού περιβάλλοντος και η ζωή μας είναι δεμένη με τους μουσουλμάνους αδελφούς μας, οι οποίοι είναι πλάσματα του ίδιου θεού και πιστεύουν στον Ένα θεό.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, λοιπόν, δεν αρνείται τον διάλογο, αντιθέτως τον επιδιώκει. Η οικουμενική πορεία αποτελεί την φύση και την παράδοσή της. Κανείς δεν μπορεί να παραμείνει ερμητικά κλεισμένος στον εαυτό του, κρατώντας εγωϊστικά τον “πολύτιμο μαργαρίτη” του Ευαγγελικού λόγου μόνο γι’ αυτόν. Καθήκον όλων αποτελεί ο Ένας Χριστός και η Μία Ποίμνη, “η των πάντων ενότης”, υπέρ της οποίας αδιάκοπα δεόμεθα κατά τη τέλεση της Αναιμάκτου Θυσίας στο ιερό Θυσιαστήριο, υπό τον κοινό Σωτήρα και Κύριο. Και σας βεβαιούμε ότι το παλαίφατο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής θα συνεχίσει να καταβάλλει τον “πνευματικό οβολό του” στην κοινή αυτή προσπάθεια.

Στο σημείο αυτό επιτρέψατέ μου να επισημάνω δύο σημεία, τα οποία δηλώνουν την αυτοσυνειδησία της Αγίας μας Εκκλησίας, προσερχομένης στην Οικουμενική Κίνηση:

A) Η Ορθόδοξη Εκκλησία εδώ και δύο χιλιάδες χρόνια δίδει την μαρτυρία της υπάρξεώς της στην οικουμένη και θα συνεχίσει να μαρτυρεί την ανόθευτη και γνήσια Χριστιανική πίστη του Κυρίου και των Αγίων Αποστόλων μέχρι της συντελείας των αιώνων. Ασφαλώς, στα πλαίσια των θεολογικών διαλόγων με τις άλλες Χριστιανικές Ομολογίες δεν αναζητά να ανεύρη την Αλήθεια, διότι την κατέχει, αλλά μαρτυρεί την Αποστολική Παράδοση και την αλώβητη Πατερική Διδασκαλία προς όλους εκείνους που με γνήσια διάθεση αναζητούν να ανεύρουν τις ρίζες της ορθής χριστιανικής πίστεως. Εδώ επικεντρώνεται η αποστολή Της, να μεταλαμπαδεύσει το φως της ορθής πίστεως στα έθνη τα “μη επιγνώκοντα την αλήθειαν.

B) Το έτος 1986 στην Γενεύη της Ελβετίας, συνήλθε η Β’ Διορθόδοξη Προπαρασκευαστική Επιτροπή της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, η οποία μεταξύ άλλων εργάσθηκε επί του θέματος «Ορθόδοξη Εκκλησία και Οικουμενική Κίνηση». Η Συνδιάσκεψη δήλωσε με επίσημο και κατηγορηματικό τρόπο:

«1. Η Ορθόδοξος Εκκλησία, εν τη βαθεία πεποιθήσει και εκκλησιαστική αυτοσυνειδησία ότι αποτελεί τον φορέα και δίδει μαρτυρίαν της πίστεως και της παραδόσεως της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας, ακραδάντως πιστεύει ότι κατέχει κεντρικήν θέσιν εντός του συγχρόνου Χριστιανικού κόσμου, επί τω τέλει της προωθήσεως της ενότητος της Εκκλησίας.

2. Η Ορθόδοξη Εκκλησία, αδιαλείπτως προσευχομένη «υπέρ ευσταθείας των Αγίων του θεού Εκκλησιών και της των πάντων ενώσεως», μετέσχε της Οικουμενικής Κινήσεως από της πρώτης εμφανίσεως αυτής και συνετέλεσε εις την διάπλασιν και περαιτέρω εξέλιξιν αυτής. Τούτο οφείλεται εις το βαθύτερον οικουμενικόν πνεύμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία κατά την διάρκειαν της ιστορίας, αείποτε ηγωνίσθη προς αποκατάστασιν της χριστιανικής ενότητος, της διασπασθείσης κυρίως κατά τους αιώνας Ε’, ΙΑ’ και ΙΣΤ’. Διό και η ορθόδοξος συμμετοχή εις την Οικουμενικήν Κίνησιν ουδόλως τυγχάνει ξένη προς την ιστορίαν της

Ορθοδόξου Εκκλησίας. Αποτελεί νεωτέραν προσπάθειαν, προς έκφρασιν της αποστολικής πίστεως εντός νέων ιστορικών συνθηκών, προς αντιμετώπισιν νέων υπαρξιακών αιτημάτων».

Μέσα από τα δύο προαναφερθέντα σημεία φανερώνονται σαφέστατα οι προϋποθέσεις, τις οποίες θέτει η Εκκλησία μας, κατά τους διεξαγομένους διαλόγους.

Ωστόσο έχει βαθεία επίγνωση της δικής Της ευθύνης για την αποκατάσταση της ενότητας του Χριστιανικού κόσμου. Δεν απομένει λοιπόν παρά να εξετάσουμε την έννοια της χριστιανικής ενότητας και τους εύχυμους καρπούς που μπορεί να προσφέρει στον σύγχρονο κόσμο.

Η ενότητα, κατά τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό, ορίζεται ως “η εις άλλα των μερών, άνευ αφανισμού, περιχώρησις” (Ιω. Δαμασκηνού, Πηγή Γνώσεως, 25, PG 94, 665). Στο ορισμό αυτό υπάρχουν όλα τα στοιχεία, τα οποία καταδεικνύουν τον ορθό τρόπο συναντήσεως των διεκκλησιαστικών και διαχριστιανικών αντιλήψεων, τις οποίες δεν πρέπει και δεν μπορούμε να αγνοήσουμε, διότι αυτό θα σήμαινε άρνηση της ίδιας της ιστορικής πορείας του Χριστιανισμού:

1. η αναγνώριση ότι υπάρχουν σήμερα μέσα στην Χριστιανική οικόγενεια διαφορετικά “μέρη”, δηλαδή Εκκλησίες και Ομολογίες.
2. η ειλικρινής διάθεση αποκρούσεως κάθε προσπάθειας “αφανισμού” των μερών κατά την επιδιωκόμενη ενότητα, και
3. η “περιχώρηση” ως μία έντιμη κατάσταση δημιουργίας δεσμών γνωριμίας, κατανοήσεως και βαθύτερης κοινωνίας μεταξύ των χριστιανικών ομάδων.

Η ενότητα ασφαλώς δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα συμβιβασμών και υποχωρήσεων, ούτε δημιουργίας τετελεσμένων ή επιβολής αποφάσεων διά απαράδεκτων μεθόδων. Η ενότητα αποτελεί καρπό της χάριτος του Αγίου Πνεύματος, όπως την περιέγραψε ο Απόστολος Παύλος στην προς Γαλάτας Επιστολή του (Γαλ.5, 22) και δεν επιβάλλεται από την αριθμητική πλειοψηφία ή την κοσμική ισχύ. Περικλείει μόνο την αγαπητική διάθεση της κατανοήσεως και του σεβασμού προς τους άλλους αδελφούς μας Χριστιανούς. Και αγάπη είναι η εκ μέρους μας κατάθεση της ανόθευτης Αλήθειας, με πνεύμα ταπεινώσεως, χωρίς διάθεση συμβιβασμού, συγκρητισμού ή πνευματικής αλαζονείας. Αυτήν την διαδικασία μόνον γνωρίζει, αποδέχεται και τηρεί η Ορθόδοξη Εκκλησία στην μακραίωνα παράδοσή της, όπως την χάραξαν οι Άγιοι Απόστολοι και οι θεοφόροι Πατέρες των επτά Οικουμενικών Συνόδων.

Βεβαίως, με παρηρησία θα επισημάνουμε ακόμη ότι η αγάπη και ο σεβασμός δεν αρκούν, χρειάζεται και η στέρεη θεολογική κατάρτιση και η εις βάθος γνώση όλων, όσων μετέχουν των Διαλόγων.

Αγαπητοί Αδελφοί,

Ζούμε σε μία εποχή, η οποία κατακλύζεται από ιδιαιτέρως οξέα πνευματικά προβλήματα και αδιέξοδα, εντός ενός νεοφανούς πολιτισμικού πλαισίου που εκθειάζει την ατομικότητα. Η σκληρότητα διαδέχθηκε την διαλεκτική του ανθρωπίνου συναισθήματος. Η διαύγεια του νου έδωσε την θέση της στην υλιστική σύγχυση, το μεγαλείο στην αθλιότητα, ο διάλογος στην αμυντική εσωστρέφεια, τον φανατισμό και την ιδεολογική μισαλλοδοξία, το μυστήριο της κοινωνίας με τον συνάνθρωπο σε αδελφοκτόνες συγκρούσεις.

“Ακούσατε λόγον Κυρίου, υιοί Ισραήλ, ότι κρίσις τω Κυρίω προς τους κατοικούντας την γην, διότι ουκ έστι αλήθεια, ουδέ έλεος, ουδέ επίγνωσις Θεού επί της γης” (Ωσηέ 4,1).

Αυτή είναι η πραγματικότητα του σύγχρονου κόσμου, η οποία εκφράζει την διάσταση του άκτιστου και του κτιστού, την εμπειρία της αρνήσεως, της διασπάσεως και της πτώσεως. Η επιχειρούμενη μετατροπή του ανθρώπου από πρόσωπο κατ'εικόνα και καθ' ομοίωση του θεού σε λογικό ον χωρίς πίστη, χωρίς ελπίδα και κυρίως χωρίς διάθεση φιλαλληλίας είναι εφιαλτική.

Ενώπιον των δυσμενών αυτών ανακατατάξεων οι Χριστιανικές Κοινότητες πρέπει να αναπτύξουν λόγο ουσιαστικό, ενοποιητικό, αδιάσπαστο και υπεύθυνο. Η διαχρονική διδαχή του Αγίου Προκατόχου μας Κυρίλλου Αλεξανδρείας απηχεί την ευθύνη όλων μας: “Ημείς οι ταις της ιερωσύνης λειτουργίαις πεφορτισμένοι, όχι υπέρ μόνον εαυτών, αλλ’ υπέρ πάντων των πιστευόντων εις Χριστόν απολογησώμεθα”.

Ας διδάξουμε την ανθρωπότητα με το παράδειγμά μας, του κοινού αγώνος προς την καρποφόρα ενότητα, την αγάπη, την κατανόηση, την ανεκτικότητα, την αλληλεγγύη.

Εύχομαι και παρακαλώ, οι δύσκολες συνθήκες της σύγχρονης πολυπολιτισμικής πραγματικότητας να μας φέρουν πιο κοντά στην κατανόηση του ενός από τον άλλο, ώστε όλοι να βιώσουμε την αλήθεια της πίστεως, όπως οι Πατέρες της Μίας, Αγίας και Αδιαίρετου Εκκλησίας των πρώτων χριστιανικών αιώνων μάς την παρέδωσαν. Ο κόσμος μας διαθέτει πλεόνασμα φιλοσοφίας, πληροφοριών, τεχνικών γνώσεων και επιστημών. Εκείνο που ευρίσκεται σε ανεπάρκεια είναι η αγάπη προς τον θεό και τον πλησίον, η ουσιαστική και ειλικρινής επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, η συναρωγή, η συναντίληψη, τα στοιχεία δηλαδή που αποτελούν την πεμπτούσια της ενότητας.

Γευόμενοι εμείς πρωτίστως, οι ποιμένες και Πατέρες των χριστιανικών λαών, το γλυκύ πνευματικό νέκταρ της ενοποιητικής προθέσεως και μερίζοντες την θεοδώρητη αυτή εμπειρία στον πολυδιάσπαστο κόσμο, ας παρακαλέσουμε τον Παντοκράτορα Κύριο να επιφέρει σε όλους τους λαούς και τις φυλές της γης ειρήνη και αδελφосύνη, ομόνοια και αγάπη, δικαιοσύνη και ισότητα.

“Ειρηνεύετε και ο θεός της αγάπης και της ειρήνης έσται μεθ’ υμών” (Β΄Κορινθ.13, 11). Σας ευχαριστώ!»